

ŠIUOLAIKINĖS LIETUVIŲ GEOLINGVISTIKOS INSTRUMENTARIJUS

Daiva ALIŪKAITĖ

Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas

✓ Pranešime formuluojamų išvalgų pagrindas — Visuotinės dotacijos projekto „Šiuolaikiniai geolingvistikos tyrimai Lietuvoje: punktų tinklo optimizacija ir interaktyvioji tarminės informacijos sklaida“ (projekto kodas Nr. VP1-3.1-ŠMM-07-K-01-028) medžiaga.

TIKSLAS

- pasvarstyti naujų tarmėtyros konceptų galimybę ir būtinybę kalbos variantiškumui įvardyti.

DISKUSIJOS PAGRINDAS

Teorinės nuostatos

- ✓ *Geolingvistikos kaip dinamiškosios dialektologijos koncepcija* (plg. P. Trudgill 1983; J. Chambers 1980; 1982; 1993; D. Britain 1991; J. Hernández-Campoy 1999 etc.)
- ✓ *Regiolekto samprata* (C. A. J. Hoppenbrouwers 1982; P. Auer 2005 ir kt.)

Tiesioginio stebėjimo duomenys

- ✓ Visuotinės dotacijos projekto „Šiuolaikiniai geolingvistikos tyrimai Lietuvoje: punktų tinklo optimizacija ir interaktyvioji tarminės informacijos sklaida“ medžiaga.
 - ✓ Kai kurių RA punktų medžiaga

- **Statiškoji (tradicinė) dialektologija**

- statiška erdvė,
- homogeniška vartotojų bendruomenė,
- dialektas.

- **Dinamiškoji dialektologija (geolingvistika)**

- dinamiška erdvė:
 - *vertikalioji ašis*, t.y. sociolingvistinių kintamųjų dimensija; socialinė erdvė,
 - *horizontalioji ašis*, t.y. fizinė erdvė,
- heterogeniška vartotojų bendruomenė,
- dialektų kontinuumas.

REGIOLEKTAS

kodas, susiformavęs
sumišus, supanašėjus,
išsilyginus bendrinei
kalbai ir tarmei
tarpusavyje (kryptis:
tarmė → bendrinė
kalba) (plg. C. A. J.
Hoppenbrouwers 1982: 186–
196).

kodas, susiformavęs
supanašėjus,
sumišus,
persidengus
tarmėms
tarpusavyje (plg.
Bellmann 1998: 23—34).

Klausimus paskatinę punktai

Želva (449)

Vyriausioji karta

LKA PUNKTO	Želva	Nr.449	(pagal LKA numeraciją)		
PATEIKĖJO Nr.	5	(tame punkte) KLAUSIMYNAS			
Pateikėjo vardas, pavardė:	Ona Valiaugaitė				
Pateikėjo gimimo metai:	1925				
Pateikėjo gyvenamoji vieta:	Želva				
Užpildė:	Daiva Aliūkaitė				
Dalyvavo tiriant:	Aida Čižikaitė (įrašant)				
Data:	2012 04 02				
1.	Kaip atliepami bendrinės kalbos dvibalsiai <i>ie, uo</i> ?				
	<i>ie, uo</i>	☒	visada	vidutiniškai	retai
	kita	☐	visada	vidutiniškai	retai
2.	Kaip atliepami bendrinės kalbos nosiniai balsiai <i>ę, q</i> ?				
	<i>ę, i</i> (įvairaus ilgumo)	☐	visada	vidutiniškai	☒ retai
	<i>ę, q</i> (įvairaus ilgumo)	☐	visada	vidutiniškai	☒ retai
	kita	☐	visada	vidutiniškai	retai
3.	Kaip atliepami bendrinės kalbos dvigarsiai <i>en, em, an, am</i> ?				
	<i>in, im, un, um</i>	☐	visada	vidutiniškai	☒ retai
	<i>en, em, an, am</i>	☐	visada	vidutiniškai	☒ retai
	kita	☐	visada	vidutiniškai	retai
4.	Kaip atliepiamas bendrinės kalbos kirčiuotas kamieno padėtinio ilgumo balsis <i>a</i> ?				
	<i>o</i> (įvairaus ilgumo)	☐	visada	vidutiniškai	☒ retai
	<i>a</i> (įvairaus ilgumo)	☐	visada	vidutiniškai	☒ retai
	<i>uo</i>	☐	visada	vidutiniškai	retai
	kita	☐	visada	vidutiniškai	retai

RAa

Želva (449)

B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
LKA PUNKTO			Želva		Nr.	449		(pagal LKA numeraciją)					
PATEIKĖJO Nr.			9	(tame punkte) KLAUSIMYNAS									
Pateikėjo vardas, pavardė:			Juozas Kriaučiūnas										
Pateikėjo gimimo metai:			1935										
Pateikėjo gyvenamoji vieta:			Želva										
Užpildė:			Daiva Aliūkaitė										
Dalyvavo tiriant:			Aida Čižikaitė (įrašant)										
Data:			2012 04 02										
1.	Kaip atliepami kirčiuoti bendrinės kalbos dvibalsiai <i>ie, uo</i> ?												
	<i>ie, uo</i>		☒	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☐				
	kita			visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☐				
2.	Kaip atliepami bendrinės kalbos nosiniai balsiai <i>ę, q</i> ?												
	<i>ę, ĭ</i> (įvairaus ilgumo)		☐	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☒				
	<i>ę, q</i> (įvairaus ilgumo)		☐	visada	☐	vidutiniškai	☒	retai	☐				
	kita			visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☐				
3.	Kaip atliepami bendrinės kalbos dvigarsiai <i>en, em, an, am</i> ?												
	<i>in, im, un, um</i>		☐	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☒				
	<i>en, em, an, am</i>		☐	visada	☐	vidutiniškai	☒	retai	☐				
	kita			visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☐				
4.	Ar žodžio gale trumpieji balsiai <i>i, u</i> skiriami nuo <i>e, a</i> ?												
	skiriami		☐	visada	☒	vidutiniškai	☐	retai	☐				
	neskiriami		☐	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☒				

Vyriausioji karta

RAŠ

Želva (449)

Vidurinioji karta

B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
LKA PUNKTO		Želva			Nr.	449		(pagal LKA numeraciją)					
PATEIKĖJO Nr.		1		(tame punkte) KLAUSIMYNAS									
Pateikėjo vardas, pavardė:		Laima Kuzelienė											
Pateikėjo gimimo metai:		1969											
Pateikėjo gyvenamoji vieta:		Želva											
Užpildė:		Daiva Aliūkaitė											
Dalyvavo tiriant:		Aida Čižikaitė (įrašant)											
Data:		2012 04 02											
1. Kaip atliepiami kirčiuoti bendrinės kalbos dvibalsiai <i>ie, uo</i> ?													
<i>ie, uo</i>		☒	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☐					
kita		☐	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☐					
2. Kaip atliepiami bendrinės kalbos nosiniai balsiai <i>ę, q</i> ?													
<i>ę, ė</i> (įvairaus ilgumo)		☐	visada	☐	vidutiniškai	☒	retai	☐					
<i>ę, q</i> (įvairaus ilgumo)		☐	visada	☐	vidutiniškai	☒	retai	☐					
kita		☐	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☐					
3. Kaip atliepiami bendrinės kalbos dvigarsiai <i>en, em, an, am</i> ?													
<i>in, im, un, um</i>		☐	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☒					
<i>en, em, an, am</i>		☐	visada	☒	vidutiniškai	☐	retai	☐					
kita		☐	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☐					
4. Ar žodžio gale trumpieji balsiai <i>i, u</i> skiriami nuo <i>e, a</i> ?													
skiriami		☐	visada	☒	vidutiniškai	☐	retai	☐					
neskiriami		☐	visada	☐	vidutiniškai	☐	retai	☒					

RAŠ

Šešuoliai (448)

Vyriausioji karta

B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
PATEIKĖJO Nr.		3	(tame punkte) KLAUSIMYNAS							
Pateikėjo vardas, pavardė:		Ona Salickienė								
Pateikėjo gimimo metai:		1923 01 08								
Pateikėjo gyvenamoji vieta:		Kuzilų kaimas								
Užpildė:	Daiva Aliūkaitė									
Dalyvavo tiriant:										
Data:	2012 03 16									
1.	Kaip atliepami kirčiuoti bendrinės kalbos dvibalsiai <i>ie, uo</i> ?									
	<i>ie, uo</i>		visada	T	vidutiniškai	retai				
	kita		visada		vidutiniškai	retai				
2.	Kaip atliepami bendrinės kalbos nosiniai balsiai <i>ę, q</i> ?									
	<i>ę, ĭ</i> (įvairaus ilgumo)		visada	T	vidutiniškai	retai				
	<i>ę, q</i> (įvairaus ilgumo)		visada		vidutiniškai	retai	T			
	kita		visada		vidutiniškai	retai				
3.	Kaip atliepami bendrinės kalbos dvigarsiai <i>en, em, an, am</i> ?									
	<i>in, im, un, um</i>		visada	T	vidutiniškai	retai				
	<i>en, em, an, am</i>		visada		vidutiniškai	retai	T			
	kita		visada		vidutiniškai	retai				
4.	Kaip atliepiamas bendrinės kalbos kirčiuotas kamieno padėtinio ilgumo balsis <i>a</i> ?									
	<i>o</i> (įvairaus ilgumo)		visada		vidutiniškai	retai	T			
	<i>a</i> (įvairaus ilgumo)		visada	T	vidutiniškai	retai				
	<i>uo</i>		visada		vidutiniškai	retai				
	kita		visada		vidutiniškai	retai				

RAa

Šešuoliai (448)

Vyriausioji karta

LKA PUNKTO	Šešuoliai	Nr.	448	(pagal LKA numeraciją)			
PATEIKĖJO Nr.	5	(tame punkte) KLAUSIMYNAS					
Pateikėjo vardas, pavardė:	Vladas Papickas						
Pateikėjo gimimo metai:				1926			
Pateikėjo gyvenamoji vieta:	Kuzilų kaimas						
Užpildė:	Daiva Aliūkaitė						
Dalyvavo tiriant:							
Data:	2012 03 16						
1.	Kaip atliepami kirčiuoti bendrinės kalbos dvibalsiai <i>ie, uo</i> ?						
	<i>ie, uo</i>	T	visada	vidutiniškai	retai		
	kita		visada	vidutiniškai	retai		
2.	Kaip atliepami bendrinės kalbos nosiniai balsiai <i>ę, q</i> ?						
	<i>ę, ė</i> (įvairaus ilgumo)		visada	T	vidutiniškai	retai	
	<i>ę, q</i> (įvairaus ilgumo)		visada		vidutiniškai	retai	T
	kita		visada		vidutiniškai	retai	
3.	Kaip atliepami bendrinės kalbos dvigarsiai <i>en, em, an, am</i> ?						
	<i>in, im, un, um</i>		visada		vidutiniškai	T	retai
	<i>en, em, an, am</i>		visada		vidutiniškai	T	retai
	kita		visada		vidutiniškai		retai
4.	Ar žodžio gale trumpieji balsiai <i>i, u</i> skiriami nuo <i>e, a</i> ?						
	skiriami		visada	T	vidutiniškai	retai	
	neskiriami		visada		vidutiniškai	retai	

RAŠ

Balninkai (411)

RAa

Vyriausioji karta

LKA PUNKTO	Balninkai	Nr. 411	(pagal LKA sąvokas)			
PATEIKĖJO Nr.	3	(tame punkte) KLAUSIMYNAS				
Pateikėjo vardas, pavardė:	Irena Pusvašdienė					
Pateikėjo gimimo metai:	[redacted]				1949	
Pateikėjo gyvenamoji vieta:	Balninkai					
Užpildė:	Daiva Alūkaitė					
Dalyvavo tiriant:	Aida Čižkaitė (tik įrašant)					
Data:	2012 m. spalio mėn. (įrašas liepos mėn.)					
1.	Kaip atliepiami kirčiuoti bendrinės kalbos dvibalsiai <i>ie, uo</i> ?					
	<i>ie, uo</i>	visada	×	viduriniškai	retai	
	kiti			viduriniškai	retai	
2.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos nosiniai balsiai <i>ę, ė</i> ?					
	<i>ę, ė</i> (įvairaus ilgumo)	visada	×	viduriniškai	retai	
	<i>ę, ė</i> (įvairaus ilgumo)	visada		viduriniškai	retai	×
	kiti			viduriniškai	retai	
3.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos dvigarsiai <i>en, em, an, am</i> ?					
	<i>en, em, an, am</i>	visada	×	viduriniškai	retai	
	<i>en, em, an, am</i>	visada		viduriniškai	retai	×
	kiti			viduriniškai	retai	
4.	Kaip atliepiamas bendrinės kalbos kirčiuotas kamieno padėtinio ilgumo balsis <i>o</i> ?					
	<i>o</i> (įvairaus ilgumo)	visada		viduriniškai	×	retai
	<i>o</i> (įvairaus ilgumo)	visada		viduriniškai	retai	×
	<i>uo</i>	visada		viduriniškai	retai	×
	kiti			viduriniškai	retai	

Balninkai (411)

RAu

SOCIOLINGVISTINIS									
LKA PUNKTO		Balninkai	Nr.	411	(pagal LKA numeraciją)				
PATEIKĖJO Nr.		3	(tame punkte) KLAUSIMYNAS						
Pateikėjo vardas, pavardė:		Irena Pusvaškienė							
Pateikėjo gimimo metai:		[REDACTED]							1949
Pateikėjo gyvenamoji vieta:		Balninkai							
Užpildė:		Daiva Aliūkaitė							
Dalyvavo uriant:		Aida Čižikaitė (tik įrašant)							
Data:		2012 m. spalio mėn. (įrašas liepos mėn.)							
1.	Kaip atliepiami kirčiuoti bendrinės kalbos dvibalsiai <i>ie, uo</i> ?								
	<i>ie, uo</i>		visada	×	viduriniškai		retai		
	kitą		visada		viduriniškai		retai		
2.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos nosiniai balsiai <i>ę, ė</i> ?								
	<i>ę, ė</i> (įvairaus ilgumo)		visada	×	viduriniškai		retai		
	<i>ę, ė</i> (įvairaus ilgumo)		visada		viduriniškai		retai	×	
3.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos dvigarsiai <i>en, em, an, am</i> ?								
	<i>en, em, an, am</i>		visada	×	viduriniškai		retai		
	<i>en, em, an, am</i>		visada		viduriniškai		retai	×	
4.	Kaip atliepiamas nekirčiuotas bendrinės kalbos dvibalsis <i>ie</i> ?								
	<i>ie</i>		visada		viduriniškai		retai		
	<i>ie</i> (įvairaus ilgumo)		visada	×	viduriniškai		retai		
5.	Kaip atliepiamas nekirčiuotas bendrinės kalbos dvibalsis <i>uo</i> ?								
	<i>uo</i>		visada		viduriniškai		retai		
	<i>uo</i> (įvairaus ilgumo)		visada	×	viduriniškai		retai		
6.	Kaip atliepiami nekirčiuoti bendrinės kalbos balsiai <i>ė, o</i> ?								
	<i>ė, o</i> (įvairaus ilgumo)		visada	×	viduriniškai		retai		
	<i>ė, o</i> (įvairaus ilgumo)		visada		viduriniškai		retai	×	
	Kiti								
			visada		viduriniškai		retai		
			visada		viduriniškai		retai		

Balninkai (411)

Vyriausioji karta

RAu

LKA PUNKTO	Balninkai	Nr.	411	(pagal L.		
PATEIKĖJO Nr.	1	(tame punkte) KLAUSIMYNAS				
Pateikėjo vardas, pavardė:	Marijona Danutė Barškauskienė					
Pateikėjo gimimo metai:	1943					
Pateikėjo gyvenamoji vieta:	Balninkai					
Užpildė:	Daiva Alutkaitė					
Dalyvavo tiriant:	Aida Čižikaitė (rašant)					
Data:	2012 m. spalio mėn. (rašas darytas liepos mėn.)					
1.	Kaip atliepiami kirčiuoti bendrinės kalbos dvibalsiai <i>ie, uo</i> ?					
	<i>ie, uo</i>	visada	⊗	viduriniškai	retai	
	ldta	visada		viduriniškai	retai	
2.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos nosiniai balsiai <i>ę, q</i> ?					
	<i>ę, q</i> (įvairaus ilgumo)	visada	⊗	viduriniškai	retai	
	<i>ę, q</i> (įvairaus ilgumo)	visada		viduriniškai	retai	⊗
	ldta	visada		viduriniškai	retai	
3.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos dvigarsiai <i>en, em, an, am</i> ?					
	<i>en, em, an, am</i>	visada	⊗	viduriniškai	retai	
	<i>en, em, an, am</i>	visada		viduriniškai	retai	⊗
	ldta	visada		viduriniškai	retai	
4.	Kaip atliepiamas nekirčiuotas bendrinės kalbos dvibalsis <i>ie</i> ?					
	<i>ie</i>	visada		viduriniškai	retai	
	<i>e</i> (įvairaus ilgumo)	visada		viduriniškai	⊗	retai
	ldta	visada		viduriniškai	retai	
5.	Kaip atliepiamas nekirčiuotas bendrinės kalbos dvibalsis <i>uo</i> ?					
	<i>uo</i>	visada		viduriniškai	retai	
	<i>u</i> (įvairaus ilgumo)	visada	⊗	viduriniškai	retai	
	ldta	visada		viduriniškai	retai	
6.	Kaip atliepiami nekirčiuoti bendrinės kalbos balsiai <i>ė, o</i> ?					
	<i>ė, o</i> (įvairaus ilgumo)	visada		viduriniškai	⊗	retai
	<i>ė, o</i> (įvairaus ilgumo)	visada		viduriniškai	retai	⊗
	ldta	visada		viduriniškai	retai	

Balninkai (411)

Vidurinioji karta

RAu

LKA PUNKTO	Balninkai	Nr.	411
PATEIKĖJO Nr.	2	(tame punkte) KLAUSIMYNAS	
Pateikėjo vardas, pavardė:	Jolita Čereškienė		
Pateikėjo gimimo metai:	1978		
Pateikėjo gyvenamoji vieta:	Balninkai		
Užpildė:	Daiva Alidkaitė		
Dalyvavo tiriant:	Aida Čižkaitė (tik įrašant)		
Data:	2012 m. spalio mėn. (įrašas liepos mėn.)		

1.	Kaip atliepiami kirčiuoti bendrinės kalbos dvibalsiai ie, uo?							
	ie, uo		visada	π	viduriniškai	retai		
	ldta		visada		viduriniškai	retai		
2.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos nosiniai balsiai e, q?							
	e, q (įvairaus ilgumo)		visada		viduriniškai	retai	π	
	e, q (įvairaus ilgumo)		visada	π	viduriniškai	retai		
ldta		visada		viduriniškai	retai			
3.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos dvigarsiai en, em, an, am?							
	en, em, an, am		visada		viduriniškai	retai		
	en, em, an, am		visada	π	viduriniškai	retai		
ldta		visada		viduriniškai	retai			
4.	Kaip atliepiamas nekirciuotas bendrinės kalbos dvibalsis ie?							
	ie		visada		viduriniškai	retai	π	
	e (įvairaus ilgumo)		visada	π	viduriniškai	retai		
ldta		visada		viduriniškai	retai			
5.	Kaip atliepiamas nekirciuotas bendrinės kalbos dvibalsis uo?							
	uo		visada		viduriniškai	retai	π	
	o (įvairaus ilgumo)		visada	π	viduriniškai	retai		
ldta		visada		viduriniškai	retai			
6.	Kaip atliepiami nekirciuoti bendrinės kalbos balsiai e, o?							
	e, o (įvairaus ilgumo)		visada		viduriniškai	π	retai	
	e, o (įvairaus ilgumo)		visada		viduriniškai	retai	π	
ldta		visada		viduriniškai	retai			

Juodausiai (447)

Vyriausioji karta

RAŠ

LKA PUNKTO	Juodausiai	Nr.	447
PATEIKĖJO Nr.	4	(tame punkte) KLAUSIMYNAS	
Pateikėjo vardas, pavardė:	Anicetas Žvirblis		
Pateikėjo gimimo metai:	1935		
Pateikėjo gyvenamoji vieta:	Nuotekai		
Užpildė:	Daiva Aliūkaitė		
Dalyvavo tiriant:	Aida Čižikaitė		
Data:	2012 m. spalio mėn. (įrašyta liepos mėn., anketa pildyta)		
1.	Kaip atliepiami kirčiuoti bendrinės kalbos dvibalsiai <i>ie, uo</i>?		
	<i>ie, uo</i>	visada	☒ vidutiniškai
	retai	☐	
	kita	visada	vidutiniškai
		retai	
2.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos nosiniai balsiai <i>ę, q</i>?		
	<i>ę, ė</i> (įvairaus ilgumo)	visada	☒ vidutiniškai
	retai	☐	
	<i>ę, q</i> (įvairaus ilgumo)	visada	vidutiniškai
	retai	☐	☒
	kita	visada	vidutiniškai
		retai	
3.	Kaip atliepiami bendrinės kalbos dvigarsiai <i>en, em, an, am</i>?		
	<i>in, im, un, um</i>	visada	☒ vidutiniškai
	retai	☐	
	<i>en, em, an, am</i>	visada	vidutiniškai
	retai	☐	☒
	kita	visada	vidutiniškai
		retai	
4.	Ar žodžio gale trumpieji balsiai <i>i, u</i> skiriami nuo <i>e, a</i>?		
	skiriami	visada	vidutiniškai
	retai	☐	☒
	neskiriami	visada	☒ vidutiniškai
	retai	☐	

Horizontalioji
kaita

Horizontalioji kaita:

– x tarmės ypatybė keičia y tarmės ypatybė

Plg. P. Auer, P. Baumann, Ch. Schwarz 2011.

Želva (449)

NETARMINĖS LIETUVIŲ KALBOS GARSO ĮRAŠO SKIRIAMŲJŲ YPATYBŲ CHARAKTERISTIKA

Jauniausioji karta

LKA PUNKTO Želva Nr. 449 (pagal LKA numeraciją)

PATEIKĖJO Nr. 8 (tame punkte) KLAUSIMYNAS

Pateikėjo vardas, pavardė: Jovita Valiaugienė

Pateikėjo gimimo metai: 1983

Pateikėjo gyvenamoji vieta: Želva

Užpildė: Daiva Aliūkaitė

Dalyvavo tiriant:

Data: 2012 04 02

1.	Kuria netarminė lietuvių kalbos atmaina kalbama?		
	Bendrinė lietuvių kalba	☐	
	Bendrinė lietuvių kalba su tarmės atspalviu	☒	(įrašyti, kurios tarmės) RA širvintiškių
	Bendrinė lietuvių kalba su kitos kalbos atspalviu	☐	(įrašyti, kurios kalbos)

Trumpi komentarai: silpnas pasluoksnis tarmės; balsių ilginimas.

?

Šešuoliai (448)

NETARMINĖS LIETUVIŲ KALBOS GARSO ĮRAŠO SKIRIAMŲJŲ YPATYBIŲ CHARAKTERISTIKA

Vyriausioji karta

LKA PUNKTO Šešuoliai Nr. 448 (pagal LKA numeraciją)

PATEIKĖJO Nr. 4 (tame punkte) KLAUSIMYNAS

Pateikėjo vardas, pavardė: Felicija Paliukienė

Pateikėjo gimimo metai: 1932

Pateikėjo gyvenamoji vieta: Šešuoliai

Užpildė: Daiva Aliūkaitė

Dalyvavo tiriant:

Data: 2012 03 16

1. Kuria netarminė lietuvių kalbos atmaina kalbama?

Bendrinė lietuvių kalba

Bendrinė lietuvių kalba su tarmės atspalviu

Bendrinė lietuvių kalba su kitos kalbos atspalviu

T

(įrašyti, kurios tarmės)

(įrašyti, kurios kalbos)

RA širvintiškių atspalvis

Trumpi komentarai: Skiriamųjų ypatybių nepavyksta fiksuoti, tačiau dvibalsių pirmąjį dėmenį

_____ taria neryškiai kaip širvintiškiai; trumpina ilguosius balsius; ilgina trumpuosius. _____

?

Balninkai (411)

Vyriausioji karta

?

NETARMINĖS LIETUVIŲ KALBOS GYVAVIMO
CHARAKTERISTIKŲ ATSAKYMAI

NETARMINĖS LIETUVIŲ KALBOS GYVAVIMO
CHARAKTERISTIKŲ ATSAKYMAI

LKA PUNKTO

Balninkai

Nr.

411

(pagal LKA numeraciją)

PATEIKĖJO Nr.

5

(tame punkte) KLAUSIMYNAS

Pateikėjo vardas, pavardė: Danutė Grigienė

Pateikėjo gimimo metai:

1941

Pateikėjo gyvenamoji vieta: Balninkai

Užpildė: Daiva Aliūkaitė

Dalyvavo tiriant: Aida Čižikaitė

Data: 2012 m. spalio mėn. (įrašai daryti liepos mėn., spalio mėn.)

1.

Kuria netarminė lietuvių kalbos atmaina kalbama?

Bendrinė lietuvių kalba

Bendrinė lietuvių kalba su tarmės atspalviu

x

(įrašyti, kurios tarmės)

RA

Bendrinė lietuvių kalba su kitos kalbos atspalviu

(įrašyti, kurios kalbos)

Trumpi komentarai:

Labai silpnai tarminis pasluoksnis juntamas.

Balninkai (411)

Jauniausioji karta

?

NETARMINĖS LIETUVIŲ KALBOS GARSŲ CHARAKTERISTIKA			
LKA PUNKTO	Balninkai	Nr.	411 (pagal LKA numeraciją)
PATEIKĖJO Nr.	6	(tame punkte) KLAUSIMYNAS	
Pateikėjo vardas, pavardė:	Sandra Pileckaitė		
Pateikėjo gimimo metai:	1988		
Pateikėjo gyvenamoji vieta:	Balninkai		
Užpildė:	Daiva Aliūkaitė		
Dalyvavo tiriant:	Aida Čižikaitė		
Data:	2012 m. spalio mėn. (įrašai daryti liepos mėn., spalio mėn.)		
1.	Kuria netarminė lietuvių kalbos atmaina kalbama?		
	Bendrine lietuvių kalba		
	Bendrine lietuvių kalba su tarmės atspalviu	x	(įrašyti, kurios tarmės) RAu
	Bendrine lietuvių kalba su kitos kalbos atspalviu		(įrašyti, kurios kalbos)
Trumpi komentarai:	Labai silpnai tarminis pasluoksnis juntamas. Nėkirčiuotos pozicijos ie ir uo vie pailgina kirčiuotoje pozicijoje trumpuosius; kirčiavimas tarminis; vietoje ě nėkirčiuotoje pozicijoje dažnai e		

Juodausiai (447)

?

LKA PUNKTO	Juodausiai	Nr.	447
PATEIKĖJO Nr.	1	(tame punkte) KLAUSIMYNAS	
Pateikėjo vardas, pavardė:	Birutė Trumbeckienė		
Pateikėjo gimimo metai:	1934		
Pateikėjo gyvenamoji vieta:	Nuotekų kaimas		
Užpildė:	Daiva Aliūkaitė		
Dalyvavo tiriant:	Aida Čižikaitė		
Data:	2012 m. spalio mėn. (rašai daryti liepos mėn., tik ypatyb)		
1.	Kuria netarimine lietuvių kalbos atmaina kalbama?		
	Bendrine lietuvių kalba		
	Bendrine lietuvių kalba su tarmės atspalviu	x	(įrašyti, kurios tarmės) RA
	Bendrine lietuvių kalba su kitos kalbos atspalviu		(įrašyti, kurios kalbos)
Trumpi komentarai:	trumpųjų balsių ilginimas kirčiuotoje pozicijoje bene ryškiausias; ilguosius patrupina. Galima būtų sakyti regioninis BK variantas su RA pasluoksniu.		

Juodausiai (447)

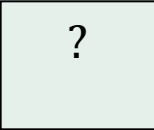
LKA PUNKTO	Juodausiai	Nr.	447
PATEIKĖJO Nr.	2	(tame punkte) KLAUSIMYNA	
Pateikėjo vardas, pavardė:	Dainius Žiupka		
Pateikėjo gimimo metai:	1974		
Pateikėjo gyvenamoji vieta:	Juodausiai		
Užpildė:	Daiva Aliūkaitė		
Dalyvavo tiriant:	Aida Čižikaitė		
Data:	2012 m. spalio mėn. (Įrašai daryti liepos mėn., tik ypatybi		
1.	Kuria netarminė lietuvių kalbos atmaina kalbama?		
	Bendrine lietuvių kalba	☐	
	Bendrine lietuvių kalba su tarmės atspalviu	☒	(įrašyti, kurios tarmės) RA
	Bendrine lietuvių kalba su kitos kalbos atspalviu	☐	(įrašyti, kurios kalbos)
Trumpi komentarai:	Labai ryškus tarminis kalbėjimas, tačiau skiriamųjų ypatybių nefiksuojama. Būtų galima vertinti kaip RA regiolektą (širvintiškių, anykštėnų ir pietų panevėžiškių pagrindu), nes skirian RAa plote, bet ryšku ie, uo nekirčiuotos pozicijos vienbalsinimas; é ir o nekirčiuotoje pozicijoje į e ir a; i ir u Taigi tai tikrai tarminis kalbėjimas, bet nebegalima tiksliai lokalizuoti.		

Vidurinioji karta

?

Juodausiai (447)

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
NETARMINĖS LIETUVIŲ KALBOS GARSO ĮRAŠO SKIPTELIAUSIŲ YPATYBIŲ CHARAKTERISTIKA													
LKA PUNKTO		Juodausiai				Nr.		447					
PATEIKĖJO Nr.		3		(tame punkte) KLAUSIMYNAS									
Pateikėjo vardas, pavardė:		Jolanta Skapaitė											
Pateikėjo gimimo metai:		1993											
Pateikėjo gyvenamoji vieta:		Juodausiai											
Užpildė:		Daiva Aliūkaitė											
Dalyvavo tiriant:		Aida Čižikaitė											
Data:		2012 m. spalio mėn. (įrašai daryti liepos mėn., spalio mėn.)											
1. Kuria netarminė lietuvių kalbos atmaina kalbama?													
Bendrinė lietuvių kalba													
Bendrinė lietuvių kalba su tarmės atspalviu		x		(įrašyti, kurios tarmės)				RA					
Bendrinė lietuvių kalba su kitos kalbos atspalviu				(įrašyti, kurios kalbos)									
Trumpi komentarai:		Labai silpnai tarminis pasluoksnis juntamas. Nekirčiuotos pozicijos ie ir uo vie pailgina kirčiuotoje pozicijoje trumpuosius ir kt.											

Jauniausioji karta

Vertikaloji kaita:

– bk ypatybė keičia x , y tarmės ypatybes

Plg. P. Auer, P. Baumann, Ch. Schwarz 2011.

Horizontalioji
kaita

Vertikali
kaita

REGIOLEKTAS

kodas, susiformavęs
sumišus, supanašėjus,
išsilyginus bendrinei
kalbai ir tarmei
tarpusavyje

kodas, susiformavęs
supanašėjus,
sumišus,
persidengus
tarmėms
tarpusavyje

Dialektų kontinuumas

Taigi vertinant tarmių esamybę
sinchroniškai:

- RAa ir RAš *dialektų kontinuumas*
- RAa ir RAu *dialektų kontinuumas*
- RA *regiolektas(-ai)*

Ačiū!